

Mestský úrad Komárno	
Datum: 07.03.2011	<i>Medveš</i>
Prílohy: 20199	

9CoP/55/2010-59

4210201734

U Z N E S E N I E

23-02-2011

Hod.:	Min.:
Pril.:	

Krajský súd v Nitre, v právnej veci navrhovateľa Mesto Komárno, Námestie generála Klapku 1, Komárno, o návrhu na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony Romana Laufera, nar. 15.10.1973, bytom Sociálny útulok, Hradná 22, Komárno, v konaní zastúpený opatrovníčkou Mgr. Líviou Gombárovou, vyššou súdnou úradníčkou Okresného súdu Nové Zámky o odvolaní navrhovateľa ako i Romana Laufera proti rozsudku Okresného súdu Komárno zo dňa 13. septembra 2010 č. k. 9Ps 3/2010-49, takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom súd prvého stupňa rozhodol tak, že Romana Laufera, nar. 15.10.1973, bytom Sociálny útulok, Hradná 22, Komárno, obmedzil v spôsobilosti na právne úkony. Zároveň vyslovil, že menovaný Roman Laufer je obmedzený v spôsobilosti na právne úkony, a to v starostlivosti o svoje zdravie. Súd obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony ustanovil za opatrovníka Mesto Komárno, Námestie generála Klapku 1, Komárno, ktorý bude obmedzeného v spôsobilosti na právne úkony zastupovať. Súd štátu náhradu trov konania nepriznal. O trovách účastníka rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania. V dôvodoch svojho rozhodnutia poukázal na ust. § 10 ods. 1 a § 27 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Uviedol, že vo veci vykonal znalecké dokazovanie znalcom MUDr. Vincentom Štefákom, ktorý vypracoval znalecký posudok č. 62/2010 zo dňa 28.4.2010. V znaleckom posudku znalec navrhol Romana Laufera čiastočne obmedziť v spôsobilosti na právne úkony v starostlivosti o svoje zdravie. Vzhľadom na záver znaleckého posudku návrhu v celom rozsahu vyhovel a rozhodol tak, že Romana Laufera obmedzil v spôsobilosti na právne úkony, a to v starostlivosti o jeho zdravie. Zároveň

obmedzenému v spôsobilosti na právne úkony ustanovil za opatrovníka Mesto Komárno. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. a) OSP.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol v zákonnej lehote odvolaním Roman Laufer. Namietal, že vie narábať s peniazmi a ovládať sa na verejnosti. Dobrovoľne sa lieči a jeho choroba je postupne liečiteľná. Riadne užíva predpísané lieky, aj si to kontroluje a nepotrebuje opatrovníčku, ktorú nepozná. Domáhal sa napokon zamietnutia návrhu na pozbavenie resp. obmedzenie spôsobilosti na právne úkony. Záverom uviedol, že je veriaci, vie si sám obstaráť nákupy. Sám chodí k lekárom, ako aj do zboru.

Rozsudok súdu prvého stupňa napadol v zákonnej lehote odvolaním i navrhovateľ – Mesto Komárno, ktoré namietalo nedostatočne zistený skutkový stav, nesprávne právne posúdenie a na základe vykonaných dôkazov, mal za to, že súd prvého stupňa dospel k nesprávnemu právnemu záveru. Domáhal sa, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa v plnom rozsahu zrušil. Uviedol, že podal návrh na pozbavenie spôsobilosti Romana Laufera na právne úkony podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka na základe skutočnosti, že menovaný, podľa lekárskej správy ošetrojúceho lekára psychiatra MUDr. Lívie Balázsovej, nie je schopný sám o seba sa postarať a nevie hospodáriť s peniazmi. Súd prvého stupňa tento návrh kvalifikoval ako návrh na čiastočné pozbavenie spôsobilosti na právne úkony a napadnutým rozsudkom rozhodol o obmedzení menovaného v spôsobilosti na právne úkony, a to v starostlivosti o jeho zdravie. Z lekárskej správy ošetrojúcej lekárky MUDr. Lívie Balázsovej vyplýva, že k dekompenzácii stavu vždy dochádza po vynechaní psychofarmák zo zábudlivosti alebo pre nedostatok financií a inštitucionalizácia je najvhodnejší spôsob sociálneho zabezpečenia menovaného. Súd prvého stupňa však svojím rozsudkom nerozhodol o pozbavení menovaného spôsobilosti na právne úkony podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, vrátane hospodárenia s peniazmi tak ako to navrhol vo svojom návrhu (čo by umožnilo umiestnenie menovaného v zariadení sociálnej starostlivosti), ale o jeho obmedzení spôsobilosti na právne úkony podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka v starostlivosti o zdravie a zároveň ho ustanovil za opatrovníka. Mesto Komárno však nemôže právne ani prakticky vykonávať za menovaného úkony, súvisiace so starostlivosťou o jeho zdravie, nemôže pre menovaného obstarávať lieky a hlavne nemôže sa postarať o to, aby tieto lieky pravidelne užíval. Z uvedených dôvodov preto nemôže vykonávať funkciu opatrovníka Romanovi Lauferovi tak ako súd prvého stupňa v napadnutom rozsudku stanovil.

Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa podľa § 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 OSP bez nariadenie odvolacieho pojednávania a dospel k záveru, že rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušiť a vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Podľa § 10 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná, nie je vôbec schopná robiť právne úkony, súd ju pozbaví spôsobilosti na právne úkony.

Podľa § 10 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak fyzická osoba pre duševnú poruchu, ktorá nie je len prechodná alebo pre nadmerné požívanie alkoholických nápojov alebo omamných prostriedkov, či jedov, je schopná robiť len niektoré právne úkony, súd obmedzí jej spôsobilosť na právne úkony a rozsah obmedzenia určí v rozhodnutí.

Podľa § 86 ods. 1 OSP, návrh na začatie konania o spôsobilosti na právne úkony (pozbavenie obmedzenia alebo vrátenie spôsobilosti na právne úkony) môže podať zdravotnícke zariadenie, ktoré je v takomto prípade účastníkom konania.

Ak nepodal návrh na začatie konania štátny orgán alebo zdravotnícke zariadenie, môže súd uložiť navrhovateľovi, aby do primeranej lehoty predložil lekárske vysvedčenie o duševnom stave vyšetrovaného; ak sa v tejto lehote nepredloží lekárske vysvedčenie, súd konanie zastaví (odsek 2 citovaného paragrafu).

Podľa § 187 ods. 1 OSP, k tomu, o ktorého spôsobilosť na právne úkony ide, ustanoví súd opatrovníka pre konanie.

Podľa § 187 ods. 2 OSP, od výsluchu vyšetrovaného môže súd upustiť, ak nemôže tento výsluch vykonať vôbec alebo bez ujmy na zdravotnom stave vyšetrovaného.

Podľa § 187 ods. 3 OSP o zdravotnom stave vyšetrovaného súd vyslúchne vždy znalca. Na návrh znalca môže súd nariadiť, aby vyšetrovaný bol počas najviac 3 mesiacov vyšetrovaný v zdravotníckom zariadení, ak je to nevyhnutne potrebné na vyšetrenie zdravotného stavu.

Pozbavenie spôsobilosti na právne úkony (resp. jeho obmedzenie) je opatrením, ktorého cieľom je predovšetkým poskytnúť ochranu osobám, ktoré pre duševnú poruchu, nie však prechodného charakteru, nie sú vôbec schopné robiť právne úkony; súčasne opatrením i k ochrane záujmu spoločnosti. Vo svojich dôsledkoch predstavuje jeden z najvážnejších zásahov do sféry osobných a majetkových práv občana. To vyžaduje, aby rozhodnutie súdu o zbavení prípadne obmedzení spôsobilosti k právnym úkonom bolo vždy opreté o úplné a spoľahlivé zistenie skutočného stavu veci, keď požiadavka dôsledného zistenia objektívnej pravdy je jednou z hlavných zásad Občianskeho súdneho poriadku, ktoré plynie zvlášť z celkového charakteru príslušných ustanovení v konaniach o spôsobilosti k právnym úkonom (§ 186 a nasl. OSP).

Z obsahu spisu vyplynulo, že navrhovateľ – Mesto Komárno podalo na súd prvého stupňa návrh na pozbavenie spôsobilosti na právne úkony Romana Laufera, nar. 15.10.1973. Ako dôvod svojho návrhu uviedol, že menovaný trpí schyzoafektívnou poruchou, bol opakovanne hospitalizovaný v rôznych psychiatrických zariadeniach. Je slobodný, nemá rodinu a vzhľadom k tomu, že je bezdomovec, je dočasne umiestnený v Útulku pre bezdomovcov na Hradnej ulici v Komárne. Podľa vyjadrenia ošetrojúceho lekára nie je schopný sám sa o seba postarať a nevie hospodáriť s peniazmi. K návrhu navrhovateľ pripojil lekársku správu MUDr. Lívie Balázsovej zo dňa 27.1.2010. Súd prvého stupňa podľa § 187 ods. 1 OSP uznesením zo dňa 23.2.2010 č. k. 9Ps/3/2010-7 ustanovil Mgr. Líviu Gombárovú, vyššiu súdnu úradníčku Okresného súdu Nové Zámky za opatrovníčku na konanie o pozbavenie Romana Laufera spôsobilosti na právne úkony. Následne nariadil vo veci znalecké dokazovanie znalcom z odboru zdravotníctvo a farmácia, odvetvie psychiatria, na posúdenie zdravotného stavu Romana Laufera. Zo záverov znaleckého posudku MUDr. Vincenta Štefáka (č.l. 13 spisu) vyplynulo, že vyšetrovaný je schopný pochopiť zmysel súdneho konania a rozhodnutia súdu a následky pri doručovaní rozhodnutia nenaruší jeho zdravotný stav, niet dôvodu nedoručiť písomnosti v tejto veci vyšetrovaného. Z úradného záznamu na č.l. 30 spisu vyplynulo, že Roman Laufer sa ospravedlnil na pojednávanie na deň 7.6.2010 z dôvodu kontrolného vyšetrenia u MUDr. Balázsovej a žiadal súd, aby vytýčil pojednávanie v iných ako ranných hodinách z dôvodu, že užíva lieky, ktoré naňho pôsobia ráno utlmujúco. Súd prvého stupňa napriek uvedenému bez výsluchu vyšetrovaného, ale i znalca, vo veci rozhodol rozsudkom, ktorý napadol v zákonnej lehote odvolaním navrhovateľ, ako aj samotný pozbavený Roman Laufer.

V konaní o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony alebo o obmedzenie tejto spôsobilosti, ide o konanie, ktoré možno začať i bez návrhu (§ 81 OSP) a súd nie je viazaný návrhom na začatie konanie. Pokiaľ ide o pozbavenie spôsobilosti na právne úkony alebo o obmedzenie tejto spôsobilosti, nie je správny taký postup v konaní o pozbavenie (obmedzenie) spôsobilosti na právne úkony, pri ktorom k ustanoveniu znalca a k vyžiadaniu znaleckého posudku dochádza na samom začiatku konania, skôr než si súd zadováži ostatné podklady pre svoje rozhodnutie. Takýto postup by prichádzal do úvahy iba v prípade, ak by išlo o osoby úplne neschopné samostatnej životnej existencie, čo v danom prípade neplatí.

Súd prvého stupňa postupoval v rozpore s ust. § 187 ods. 2 a 3 OSP. Upustil do výsluchu vyšetovaného, napriek tomu, že na takýto postup neboli splnené podmienky. Nedodržaním tohto postupu nebola zabezpečená ochrana v záujme vyšetovaného, ktorý má právo vyjadriť svoj názor a súd mal povinnosť takýto dôkaz hodnotiť v kontexte s ostatnými dôkaznými prostriedkami. Znalecký posudok nemôže byť jediným dôkazným prostriedkom na účely objasnenia skutkového stavu, ak by bolo možné konfrontovať znalecký posudok s ostatnými skutočnosťami. Súd prvého stupňa sa uspokojil iba so znaleckým posudkom znalca psychiatra, ktorého ani nevypočul, napriek tomu, že mu tak ukladá ust. § 187 ods. 3 OSP. Navyše, keď v tomto konaní sa uplatňuje vyšetovacia zásada, v zmysle ktorej je súd povinný vyhľadať a vykonať všetky dôkazy potrebné na zistenie stavu, i v prípade, že takéto dôkazy účastníci nenavrhlí. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude v ďalšom konaní postupovať striktne podľa vyššie citovaných zákonných ustanovení, predovšetkým vypočuje vyšetovaného na jeho majetkové pomery, bytové pomery, zdravotný stav, na spôsob ako hospodári s peniaze a hlavne aký má príjem. Vhodné bude zisťovať u vyšetovaného koho navrhuje, aby mu bol ustanovený za opatrovníka podľa § 192 OSP. Povinnosťou súdu prvého stupňa bude vypočuť i znalca na zdravotný stav vyšetovaného, a nie uspokojiť sa s písomným znaleckým posudkom, ktorý nenahrádza nedostatok skutkových zistení. Práve úplné a spoľahlivé zistenie o osobných pomeroch osoby, ktorá má byť pozbavená alebo obmedzená v spôsobilosti na právne úkony, umožní znalcom psychiatrom, aby konfrontovali výsledok svojho odborného vyšetrenia s ostatnými poznatkami, a aby a základe tejto konfrontácie bezpečne usúdili, do akej miery prejavy duševnej choroby vyžadujú pozbavenie, prípadne obmedzenie spôsobilosti na právne úkony.

V prípade, že súd prvého stupňa vyhovie návrhu a obmedzí alebo pozbaví vyšetovaného v spôsobilosti na právne úkony, bude zvažovať v zmysle § 192 OSP, koho

ustanoví za opatrovníka. Opatrovníkom takejto fyzickej osoby by mala byť predovšetkým osoba príbuzná, alebo iná vhodná osoba. V tejto súvislosti súd prvého stupňa vypočuje Romana Laufera, zistí okruh jeho blízkych osôb. V prípade, že sa nepodarí zistiť osobu vhodnú za opatrovníka z okruhu príbuzných alebo iných vhodných subjektov za osobu opatrovníka a situáciu nemožno či už pre nedostatok miesta alebo z iných vážnych dôvodov riešiť umiestnením v niektorom sociálnom zariadení, súd ustanoví za opatrovníka orgán miestnej štátnej správy, prípadne jeho zariadenie. Mesto Komárno ustanoví súd za opatrovníka ako poslednú možnosť. V rozhodnutí o ustanovení opatrovníka, súd vždy presne vymedzí rozsah práv a povinností opatrovníka.

Povinnosťou súdu prvého stupňa bude v zmysle § 157 ods. 2 OSP riadne odôvodniť svoje rozhodnutie tak, aby v prípade podaného odvolania mohlo byť preskúmateľné odvolacím súdom.

Odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa z vyššie uvedených dôvodov podľa § 221 ods. 1 písm. f) a h) OSP zrušil a vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

V Nitre, dňa 31. januára 2011

Mgr. Ingrid Vallová
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lenka Nikelová